

MÄÄRÄYS 10/011/2009
velvoittavana noudatettava

20.5.2009

Lukiokoulutuksen järjestäjille ja
lukioille

Voimassaoloaika 1.8.2009
alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin Lukiolaki (629/1998),
toimivalta määräyksen 10 § 2 mom (muutettu
antamiseen perustuu lailla 478/2003)

Muuttaa määräystä nro 33/011/2003

NUORILLE TARKOITETUN LUKIOKOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN 2003 MUUTTAMINEN

Opetushallitus on tänään päättänyt muuttaa Lukion opetussuunnitelman perusteita 2003 seuraavasti:

- 1 Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2003 (Opetushallituksen määräys nro 33/011/2003) toisen kotimaisen kielen (ruotsi/suomi) A-oppimäärän syventävä kurssi 7, B1-oppimäärän syventävä kurssi 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävä kurssi 7 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävä kurssi 8 ja B1-oppimäärän syventävä kurssi 7 muutetaan tämän määräyksen liitteen 1 mukaisesti. Lisäksi luvuissa 5.4.1, 5.4.2 ja 5.5 kohta Arviointi muutetaan liitteen 1 mukaisesti.
- 2 Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2003 (Opetushallituksen määräys nro 33/011/2003) kohdat 6.1, 6.2 ja 6.5 muutetaan tämän määräyksen liitteen 2 mukaisiksi.
- 3 Määräys on voimassa 1.8.2009 lukien toistaiseksi. Tämän määräyksen mukaan tarkistetut opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2010 lukien.

Pääjohtaja Timo Lankinen

Johtaja Jorma Kauppinen

LIITTEET

Liite 1. Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003/Muutos Opetushallituksen määräykseen nro 33/011/2003/Muutokset toisen kotimaisen kielen (ruotsi/suomi) ja vieraiden kielten oppimääriin

Liite 2. Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003/Muutos Opetushallituksen määräykseen nro 33/011/2003/Muutokset opiskelijan oppimisen arviointiin

Opetushallitus

Hakaniemenranta 6, PL 380, 00531 Helsinki, puhelin 040 348 7555, faksi 040 348 7865, etunimi.sukunimi@oph.fi, www.oph.fi

Utbildningsstyrelsen

Hagnäskajen 6, PB 380, 00531 Helsingfors, telefon 040 348 7555, fax 040 348 7865, förnamn.efternamn@oph.fi, www.oph.fi

TIEDOKSI

Opetusministeriö
Lääninhallitukset
Ylioppilastutkintolautakunta
Suomen Kuntaliitto
Suomen Rehtorit ry
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
Finlands Svenska Lärarförbund FSL
Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry
Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Finlands Svenska skolungdomsförbund r.f.
Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijat Opsia ry
Suomen kustannusyhdistys ry

Opetushallitus

Hakaniemenranta 6, PL 380, 00531 Helsinki, puhelin 040 348 7555, faksi 040 348 7865, etunimi.sukunimi@oph.fi, www.oph.fi

Utbildningsstyrelsen

Hagnäskajen 6, PB 380, 00531 Helsingfors, telefon 040 348 7555, fax 040 348 7865, förnamn.efternamn@oph.fi, www.oph.fi

**LUKION OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2003 /
MUUTOS OPETUSHALLITUKSEN MÄÄRÄYKSEEN NRO 33/011/2003****Muutokset toisen kotimaisen kielen (ruotsi/suomi) ja vieraiden kielten oppimääriin**

Opetushallituksen määräyksen nro 33/011/2003 toisen kotimaisen kielen (ruotsi/suomi) A-oppimäärän syventävä kurssi 7, B1-oppimäärän syventävä kurssi 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävä kurssi 7 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävä kurssi 8 ja B1-oppimäärän syventävä kurssi 7 sekä arviointi muuttuvat seuraavasti.

5.4 Toinen kotimainen kieli**5.4.1 Ruotsi**

Arviointi Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

A-oppimäärän syventävän kurssin 7, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 7 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

Perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkanut A-oppimäärä

7. Puhu ja ymmärrä paremmin (RUA 7)

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkanut B1-oppimäärä

6. Puhu ja ymmärrä paremmin (RUB 6)

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset pohjoismaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Kurssi vankentaa

myös jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa suullista kielitaitoa. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Äidinkielenomainen oppimäärä

7. Esitä ja keskustele (RUÄO7)

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat, yhteiskunta, politiikka ja aktiivinen kansalaisuus, yleismaailmalliset kehityslinjaukset, elinympäristö, opiskelu ja työ sekä kulttuuri. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

5.4.2 Suomi (Finska)

Arviointi Lukion A-oppimäärän mukaisen suomen kieli -oppiaineen arvioinnissa huomioidaan sekä suullista että kirjallista kielitaitoa oppimäärän aihealueiden mukaisesti. Yksikielisten ruotsinkielisten opiskelijoiden kohdalla kiinnitetään huomiota erityisesti kuullun- ja luetunymmärtämisen taitoihin sekä kielen perusrakenteiden ja perussanaston hallintaan, kaksikielisten opiskelijoiden kohdalla keskitytään kielellisen tietoisuuden ja kirjoitustaidon arvioimiseen. Sekä kurssitodistuksessa että päättötodistuksessa tulee mainita se oppimäärä, jonka mukaan opiskelija on suurimman osan opinnoistaan suorittanut.

A-oppimäärän syventävän kurssin 7, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 7 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

Perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkanut A-oppimäärä

7. Esitä ja keskustele! (FINA7)

Aikaisempien kurssien sisällön perusteella harjoitetaan suullisen kielitaidon käyttöä eri tilanteissa. Aiheina voivat olla opiskelu- ja työelämä, yhteiskunta jossa elämme, politiikka ja aktiivinen kansalaisuus, populaaritiede ja –tekniikka, kulttuuri, ihmissuhteet, kestävä kehitys ja yleismaailmalliset kehitysnäkymät. Harjoituksiin tulee sisältyä sekä yksinpuhelua että keskusteluja ja väittelyä. Puhumista harjoitellaan ajankohtaisten tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkanut B1-oppimäärä

6. Puhu ja ymmärrä paremmin (FINB6)

Opiskelijat harjoittelevat puhutun kielen ymmärtämistä eri tilanteissa ja tarvittaessa siihen reagoimista ja vastaamista esimerkiksi jokapäiväisessä kanssakäymisessä, opastuksissa ja esittelyissä. Opiskelijoiden tulee osata kertoa hieman itsestään ja

harrastuksistaan sekä oppia kyselemään ja vastaamaan kyselyihin palvelutilanteissa. Heidän tulee myös harjoitella uutisten, ajankohtaisohjelmien, reportaasien ja elokuvien pääsisällön ymmärtämistä, keskustelujen seuraamista televisiosta tai kokouksissa sekä osattava vastata yksinkertaisiin kysymyksiin tai ottaa niihin kantaa.

Äidinkielenomainen oppimäärä

7. Esitä ja keskustele! (FIM7)

Opiskelijoiden tulee edistyä suomen kielen puhumisessa ja suomen kielellä esiintymisessä, oppia tarkkailemaan ilmaisuaan ja kieltään kriittisesti sekä tottua antamaan ja saamaan palautetta. He voivat myös tutustua suullisen kielenkäytön kulttuurisiin erikoispiirteisiin sekä harjoitella erityyppistä vuorovaikutusta, esimerkiksi esittelemistä ja vakuuttamista, perustelemista, neuvottelemista, väittelemistä ja sovittelemista. Kurssissa käsitellään virallisen ja epävirallisen kommunikaation eri sääntöjä.

5.5 Vieraat kielet

Arviointi Oppaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 7 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

Perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkanut A-oppimäärä (syventävä kurssi 8)

8. Puhu ja ymmärrä paremmin

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa kullekin kielelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkanut B1-oppimäärä (syventävä kurssi 7)

7. Puhu ja ymmärrä paremmin

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa kullekin kielelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

LUKION OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2003 / MUUTOS OPETUSHALLITUKSEN MÄÄRÄYKSEEN NRO 33/011/2003

Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2003 kohdat 6.1, 6.2 ja 6.5 muuttuvat seuraavasti (Opetushallituksen määräys nro 33/011/2003).

6 Opiskelijan oppimisen arviointi

6.1 Arvioinnin tavoitteet

”Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti.”

(Lukiolaki 629/1998, muutettu L 1116/2008, 17 § 1 mom)

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukion aikana että lukio-opiskelun päättyessä. Palautteen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijan huoltajalle sekä jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto.

Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa myönteisellä tavalla omien tavoitteittensa asettamiseen ja työskentelytapojensa tarkentamiseen.

6.2 Kurssisuorituksen arviointi

Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan sen päätyttyä. Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta ja oppiaineen opiskelun etenemisestä. Kurssin arvioinnin tulee olla monipuolista ja perustua paitsi mahdollisiin kirjallisiin kokeisiin, opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan tietojen ja taitojen arviointiin. Myös opiskelijan oma itsearviointi voidaan ottaa huomioon käyttäen hyväksi muun muassa kurssin arviointikeskusteluja. Arvioinnin menetelmistä ja käytännöistä päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa.

Itsenäisesti suoritettu kurssi

”Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti.”

(Lukioasetus 810/1998, 4 § 1 mom.)

”Opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta.” (Lukioasetus 810/1998, 4 § 2 mom.)

Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksytyt arvosana. Opetussuunnitelmassa tulee päättää tarkemmin itsenäisesti opiskeltaviksi edellytettävistä opinnoista ja niiden suoritusperiaatteista.

Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvien osien edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Kurssin tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laaja-alaisesti.

Tietojen antaminen

"Opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä on annettava riittävän usein tietoa opiskelijalle ja hänen huoltajalleen. Tietojen antamisesta määrätään tarkemmin opetussuunnitelmassa." (Lukioasetus 810/1998, 6 § 1 mom.)

Jotta oppilaitos voisi varmistaa, että huoltajat saavat asetuksen mukaisen tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, koulu voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tiedotteisiin sellaisilta opiskelijoilta, jotka eivät vielä ole täysi-ikäisiä.

Numeroarvostelu ja suoritusmerkinnät

"Edellä 1 momentissa tarkoitettu arvostelu annetaan numeroin tai muulla opetussuunnitelmassa määrättyllä tavalla. Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4... " (Lukioasetus 810/1998, 6 § 2 mom.)

Kunkin oppiaineen pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin. Muiden syventävien sekä soveltavien kurssien arviointitapoja voivat olla opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarviointi, suoritusmerkintä (S = suoritettu), hylätty (H = hylätty) tai sanallinen arviointi. Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat myös täydentää ja täsmentää numeroarvosanaa. Kesken olevan kurssisuorituksen merkintätavasta voidaan päättää opetussuunnitelmassa.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa, siten että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

Toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän syventävän kurssin 7, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 7 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 7 arviointi

Toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän syventävän kurssin 7, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 7 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan

numeroin käyttäen asteikkoa 4–10, kuten muutkin opetussuunnitelmien perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10.

”Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa arvioidaan erillisellä kokeella, jonka laatimisesta vastaa Opetushallitus. Suullisen kielitaidon kokeen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.” (Lukiolaki 629/1998, muutettu L 1116/2008, 17 § 3 mom)

”Lukiolain 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu suullisen kielitaidon koe koostuu tehtävistä, joissa arvioidaan opiskelijan ääntämistä sekä kerronta- ja keskustelutaitoa. Koe arvioidaan numeroin käyttäen 2 momentissa tarkoitettua asteikkoa. Suullisen kielitaidon kurssin arvosana perustuu suullisen kielitaidon kokeeseen sekä muihin kurssin aikaisiin näyttöihin.” (Lukioasetus 810/1998, muutettu valtioneuvoston asetuksella 1117/2008, 6 § 4 mom)

Kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen suoritus ja muut kurssin aikaiset näytöt arvioidaan asianomaisen kielen ja oppimäärän puhumiselle opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten. Kurssin arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut kurssin suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen.

Arvioinnin suorittajat ja arviointiperusteista tiedottaminen

”Kunkin oppiaineen tai aineryhmän arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.” (Lukiolaki 629/1998, muutettu L 1116/2008, 17a §)

”Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen.” (Lukiolaki 629/1998, muutettu L 1116/2008, 17 § 2 mom)

Arviointiperusteista tiedottaminen parantaa opettajien ja opiskelijoiden oikeusturvaa ja motivoi opintoja. Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa.

Opinnoissa eteneminen

”Opetussuunnitelmassa määrätään oppiaineittain tai aineryhmittäin kursseista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä asianomaisen aineen tai aineryhmän opinnoissa etenemiseen. Opiskelijalle, joka ei ole suorittanut edellä mainittuja opintoja hyväksytysti, tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa sellaiset tiedot ja taidot, jotka mahdollistavat opinnoissa etenemisen.” (Lukioasetus 810/1998, 7 § 1 mom.)

Opiskelijan opintojen etenemistä tulee seurata. Menettelystä, kuten esimerkiksi mahdollisen etenemisesteen käytöstä, päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa tämän asiakirjan kohdassa 6.3 määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Arvosanan korottaminen

Opetussuunnitelmassa määrätään, millä tavoin opiskelijalle annetaan mahdollisuus yrittää korottaa myös hyväksytyä kurssi-arvosanaa. Lopulliseksi kurssi-arvosanaksi tulee tällöin kyseisistä suorituksista parempi.

Osaamisen tunnustaminen

"Opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustamisella voidaan opiskelijalle lukea hyväksi ja korvata lukion oppimäärään kuuluvia pakollisia, syventäviä tai soveltavia opintoja. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 17 ja 17 a §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla."

(Lukiolaki 629/1998, muutettu L 1116/2008, 23 § 1 mom)

Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista."

(Lukiolaki 629/1998, muutettu L 1116/2008, 23 § 2 mom)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa (629/1998, muutettu L 1116/2008, 23 §) on säädetty, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelijan tulee hakea muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamista. Opiskelijan tulee esittää selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan.

Muutoin hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten opetussuunnitelman perusteissa ja opetussuunnitelmassa on kurssien ja oppimäärän arvioinnista määrätty.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suorittu kurssi vastaa, ylempää vai alemmaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi.

Ulkomailla suoritettavat opinnot voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi. Mikäli ne luetaan hyväksi pakollisiin tai opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin syventäviin kursseihin, tulee niistä antaa

numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä.

Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään, menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Maahanmuuttajaopiskelija arvioidaan suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2) vieraskielisille -oppimäärän mukaan, jos opiskelija on valinnut sen oppimääräkseen riippumatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi/ruotsi toisena kielenä -opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi/ruotsi toisena kielenä -kursseista. Suomi/ruotsi äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän mukaisesti suoritettavat kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi/ruotsi toisena kielenä -kursseihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi/ruotsi toisena kielenä -kurssin arvosanaksi. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2) vieraskielisille oppimäärästä, mutta ei molemmista.

6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

”Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamista eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta.”
(Lukioasetus 810/1998, 8 § 1 mom)

”Päättö- ja erotodistukseen sekä yhden tai useamman aineen suorittamisesta annettavaan todistukseen sovelletaan mitä 6 §:ssä säädetään. Todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.”
(Lukioasetus 810/1998, muutettu valtioneuvoston asetuksella 1117/2008, 8 § 2 mom)

Lukiassa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lukioasetuksessa säädetty todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun henkilö on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- tiedot oppilaitoksen todistuksenanto-oikeudesta
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimäärästä
 ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)
 S2/R2 = suomi/ruotsi toisena kielenä vieraskielisille opiskelijoille
 A = perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkaneen kielen oppimäärä
 B1 = perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkaneen kielen oppimäärä
 B2 = perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkaneen valinnaisen kielen oppimäärä
 B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen kielen oppimäärä

Suomi/ruotsi toisena kielenä vieraskielisille opiskelijoille (S2/R2) merkitään todistuksessa äidinkielen ja kirjallisuuden kohtaan.

Mikäli opiskelijan opiskelema oma äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, se kirjataan soveltaviin opintoihin omaksi kohdaksi otsikolla ”Muu opiskelijan äidinkieli”.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi: kiitettävä...9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu).

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset erillisistä näytöistä kuten esimerkiksi suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely muissa oppilaitoksissa suoritetuista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät ole mukana oppiaineiden oppimäärien yhteydessä.

Lukioasetuksella säädetyn suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä ja kokeesta saatu arvosana
- todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- tiedot oppilaitoksen todistuksenanto-oikeudesta
- arvosana-asteikko

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän kursseista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet ja niissä suoritettut kurssit sekä kunkin kurssin arvosana tai merkintä kurssin suorittamisesta (suoritettu/hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista tiedostoa, josta ilmenevät suoritettut kurssit ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaiskurssimäärä.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.